

In Platform Pouwer (www.platformpouwer.nl) bundelen actieve ouderen hun krachten. Allerlei activiteiten die ouderen betreffen komen hier samen. De ouderen, met allen een eigen achtergrond en achterban, participeren in de Ouderendelegaties Groningen/Friesland, Drenthe/Overijssel, de landelijke Raad van Ouderen, de Digitale Ouderenraadpleging en de Regiotafels. Hun stem wordt hierdoor meer en meer gehoord. In alle initiatieven doen ze dit samen met onderwijs, professionals en beleidsmakers.

Ouderen hebben duidelijke eigen wensen en willen deze inbrengen in beleid dat henzelf betreft. Dat betekent dat zij vinden dat er geen plannen over hen gemaakt kunnen worden die zonder hun inbreng zijn gemaakt. Ouderen willen zelf hun leven zinvol invullen, zoals bijvoorbeeld als vrijwilliger op allerlei terreinen. Ook als mantelzorger zijn ouderen onmisbaar binnen de lokale samenleving. Bij de komende gemeenteraadsverkiezingen moeten gemeenten belangrijke keuzes moeten maken. Vanuit Platform Pouwer en de Ouderendelegatie Groningen / Friesland willen wij aan dit keuzeprocess in onze gemeenten een bijdrage leveren.

In onderstaande notitie wijzen we u graag op de punten die wij belangrijk vinden vanuit ons perspectief, en vragen we u om deze bij uw keuzes te betrekken. Dit doen we omdat we van mening zijn dat ouderen een groeiende groep zijn die niet alleen zorgen voor lasten, maar zeker ook lusten binnen de gemeente als u het aanwezige potentieel van de oudere inwoners ten volle benut.

Ouderen in het sociaal domein

De keuzes van het nieuwe kabinet zullen van invloed zijn op het beleid dat de gemeentes gaan voeren. Het herstel uit de coronacrisis en voorbereiding op de dreigende klimaatcrisis zullen ongetwijfeld prioriteit krijgen. Wij verwachten dat gemeenten een belangrijke rol zullen blijven spelen bij de praktische invulling van het sociaal domein, en dat de gemeenten de hoeders zullen zijn van de zo gewenste menselijke maat.

Mede door de coronapandemie werd duidelijker dat de overheid in het sociaal domein faalde op het punt van preventie en op het gebied van zorg met de menselijke maat. De gemeentes zijn bij uitstek in staat hierbij een belangrijke rol te spelen. De gemeente heeft namelijk de langste relatie met een burger, langer dan de zorgverzekeraar of een werkgever, en heeft daarom ook het meeste belang bij preventie. Als onderdeel van de overheid zijn gemeenten ook het best geëquipeerd om die menselijke maat vorm te geven. Wij verwachten dat vooral op het vlak van het sociaal domein de gemeenten een belangrijke rol zullen blijven spelen.

Ouderen vormen een steeds grotere groep van de bevolking. Met de jaren wordt een deel van deze ouderen steeds kwetsbaarder. Ouderen zijn dan ook een groeiende groep burgers die ondersteuning zal zoeken in het sociaal domein. Veel van de voorzieningen voor kwetsbare ouderen zijn ook van belang voor andere groepen burgers, zoals bijvoorbeeld de nabijheid van de primaire zorgvoorzieningen.

Niet over ons, maar met ons

Ouderen willen waar mogelijk zelf kunnen beslissen hoe zij hun leven invullen. Met het ouder worden, wordt de kans op kwetsbaarheid groter en kan de afhankelijkheid van anderen toenemen. Toch willen ook ouderen met een afnemende vitaliteit zoveel mogelijk hun eigen leven kunnen bepalen. **Zingeving** is daarbij voor iedere oudere een belangrijk criterium.

Veel ouderen zijn heel goed in staat om vrijwilligerswerk te doen en vrijwilligerswerk is een essentieel onderdeel van onze maatschappij. Voor veel ouderen is dit vrijwilligerswerk een zinvolle invulling. Deze maatschappelijke betrokkenheid van ouderen is ook belangrijk vanuit het perspectief van preventie. Juist in vrijwilligerswerk is wederkerigheid aan de orde en biedt het de mogelijkheid van intergenerationale in de samenleving.

De menselijke maat

De overheid heeft de laatste tien jaar de menselijke maat uit het oog verloren. We zagen dit duidelijk bij de toeslagenaffaire, maar ook bij de afhandeling van de aardbevings schade. Maar het is een veel

structureel probleem. De visie dat het niet om de regels gaat, maar om de problemen waarvoor de kwetsbare burger een oplossing zoekt wordt nu breed gedragen (o.a. door de nationale ombudsman).

De menselijke maat maakt het mogelijk een passende en integrale oplossing voor deze kwetsbare burger te vinden. Het gaat om de hele mens, het concept **'Positieve Gezondheid'** is hierbij een bruikbaar instrument.

Zie ouderen niet als een statische doelgroep, maar beschouw ouderen - vanuit het perspectief van de verschillende levensfasen - als één van die fasen. Een oudere speelt ook op zijn leeftijd een rol in het leven van anderen in een andere levensfase, zoals de kinderen en de kleinkinderen.

Een zinvolle en actieve maatschappelijke betrokkenheid werken preventief en houden lichaam en geest fit. Door als vrijwilliger te werken en mantelzorger te zijn, dragen ouderen in belangrijke mate bij aan de kwaliteit van het sociaal domein in hun dorp of wijk, en daarmee in hun gemeente. De gemeente is bij uitstek in staat dit te faciliteren. In de wijk en in het dorp samen met de vrijwilligers, de lokale zorgprofessionals, het lokale MKB en de gemeenteambtenaren krijgt de integrale samenleving vorm.

Met de jaren kan bij een deel van de ouderen de kwetsbaarheid toenemen en kan ook de toegankelijkheid van voorzieningen lastiger worden, zowel van fysieke voorzieningen zoals openbare gebouwen en het openbaar vervoer, maar ook van informatie (de krant, de televisie). Visuele en/of auditieve beperkingen en moeite met nieuwe technologie kunnen dan een ernstige belemmering vormen. Gerichte oplossingen voor deze groep zijn dan nodig en deze oplossingen zijn veelal ook van belang voor andere groepen kwetsbare burgers.

Focus op wonen en zorg

Het aspect Wonen en Zorg vereist speciale aandacht. De woningmarkt is in het ongereede geraakt; een normale doorstroming is niet meer mogelijk en het vinden van woonruimte die bij de levensfase van de individuele burger past ook niet.

Optimale oplossingen voor de kwetsbare burger kunnen alleen gerealiseerd worden door een integrale visie op wonen en zorg in een specifieke wijk of dorp. Een integrale visie hoe thuis zorg verleend wordt, hoe ouderen kunnen wonen en hoe zij deel kunnen blijven nemen aan het leven bij hen in de wijk of het dorp is nodig. Begrippen als welzijn en zingeving zijn hierbij essentiële onderdelen in combinatie met beleid gericht op positieve gezondheid en preventie. In het bijzonder is de feitelijke invulling van de omgevingswet per wijk of dorp hierbij bepalend.

De woningmarkt vereist een **langetermijnvisie**, die verder reikt dan een collegeperiode, gericht op de verschillende groepen bewoners van de wijk, waarbij veel aandacht gevraagd wordt voor de wooncarrière van de individuele burger. Belangrijk is hier hoe de veranderende woonwensen van de ouder wordende mens passen bij de geboden woonvoorziening.

Door de projectontwikkelaars en de bouwondernemers wordt de overheid meer gezien als een hindermacht dan als een hulp. Dat is een zorgwekkend signaal. Immers zij zullen de woonvoorzieningen moeten realiseren. Consistente regelgeving en vlotte procedures zijn noodzakelijk en zeker voor de woonvoorzieningen voor ouderen heeft de gemeente een centrale rol. Juist de samenwerking met burgerinitiatieven voor collectieve woonprojecten van ouderen dragen bij aan het realiseren van bouwen op menselijke maat.

De huidige problemen op de woningmarkt zijn zo groot dat snelle interventies noodzakelijk zijn. Dergelijke interventies kunnen op gespannen voet staan met de langetermijnvisie. Hoewel op termijn minder gewenst, lijkt nu bouwen buiten de randen van de stad onvermijdelijk. Alleen industriële bouwproductie biedt voldoende capaciteit om de huidige problemen op te lossen. In het bijzonder het bouwen van kleinere industrieel geproduceerde wooneenheden voor jongeren en ouderen kan de gehele druk op de woningvoorraad verminderen en voor gezinnen de noodzakelijke grote huizen vrijmaken.

De zorg met haar aansturing is zo versnipperd dat het de zorgverleners hindert in hun werk en dat verergert de bestaande personeelstekorten. Beleid gericht op integrale zorg met nadruk op preventie en innovatie zullen het welzijn van de cliënten en de arbeidsvreugde van de medewerkers vergroten.

Een goede fysieke infrastructuur is nodig voor effectieve zorg, zoals goed bereikbare dorpshuizen en zorgcentra.

Wij vragen de gemeentes daarom:

- De versnippering van de zorg en vooral de versnippering in de aansturing met kracht te bestrijden en steeds te zoeken naar een passende en samenhangende oplossing voor een individuele burger;
- Een langetermijnvisie voor wonen en zorg per dorp / wijk te ontwikkelen gebaseerd op de behoeftes en wensen van de inwoners van dat gebied en met de nadruk op duurzaamheid en preventie;
- Korte termijn acties te ondernemen om de ernstige knelpunten in de woningmarkt op te lossen, zodat de doorstroming gebaseerd op de natuurlijke levensfasen weer mogelijk wordt.

Recent zijn door een brede groep organisaties tien uitgangspunten voor toekomstbestendige ouderenzorg opgesteld (zie www.actiz.nl). Wij onderschrijven deze ten volle, en hopen dat de gemeenten dit ook als uitgangspunt zal willen nemen.

Wilt u meer weten over Platform Pouwer of de Ouderendelegatie Groningen / Friesland of spreken met één van de actieve ouderen? Kijk dan op www.platformpouwer.nl of neem contact op via pouwer@zorginnovatieforum.nl of 050 800 3245.